

ปรีย เตชะมวลไวยวิทย์

ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กรและส่งเสริมความรู้ผู้ลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ปีที่ผ่านมา เชื่อว่าหลายท่านคงได้ยินคำว่า “ฟินเทค” หรือเทคโนโลยีทางการเงิน จนคุ้นหูกันทีเดียวครับ ก.ล.ต. เอง ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาททั้งการกำกับดูแลและการพัฒนาตลาดทุนไทย ก็ได้ร่วมผลักดัน ร่างกฎหมายส่งเสริมการประกอบธุรกิจและการเข้าถึงบริการของประชาชนด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน พ.ศ. ... หรือ “ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค” อย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้ฟินเทคที่เป็นประโยชน์สามารถเกิดขึ้นได้จริงในไทยครับ

วันนี้ผมจึงอยากพูดถึง ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค สักนิด เริ่มจากที่มาที่ไปกันก่อนครับ ปัจจุบันต้องยอมรับว่ากฎหมาย ยังก้าวไม่ทันกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว จึงยังมีข้อจำกัดทั้งในแง่การประกอบธุรกิจ / การทำธุรกรรมด้วยวิธีการดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ และในแง่การเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นสำเนาสำหรับการตรวจสอบตัวตนของลูกค้าในการเปิดบัญชีใช้บริการ หรือข้อมูลที่ได้มีการปกปิดตัวตนของเจ้าของข้อมูลแล้ว (open anonymized data) ซึ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่จะช่วยตอบโจทย์ได้ตรงความต้องการของลูกค้าครับ การขจัดอุปสรรคเหล่านี้ย่อมจะช่วยให้ผู้ประกอบการทั้งรายปัจจุบันและฟินเทคสตาร์ทอัพสามารถนำนวัตกรรมมาให้บริการได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างการแข่งขันที่เป็นธรรม ช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนในวงกว้างอย่างมีประสิทธิภาพและมีต้นทุนที่ต่ำลง รวมทั้งส่งเสริมให้ประเทศไทยเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งในที่สุดประโยชน์ก็จะตกอยู่กับประชาชนชาวไทยนั่นเองครับ

ดังนั้น ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค จึงมุ่งที่จะสร้างความมั่นใจ อำนวยความสะดวก และเป็น “หลังพิง” ใน 3 เรื่องหลักครับ

เรื่องแรก การทำธุรกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภายใต้การกำกับของ ก.ล.ต. ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย รวมถึงการทำธุรกรรมอื่น ๆ อย่างการจองซื้อ ออก ซื้อขาย และการส่งมอบหุ้น การประชุมผู้ถือหุ้น เป็นต้น หากได้ทำด้วยวิธีหรือเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการภายใต้ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค กำหนดแล้ว ก็จะถือว่าชอบด้วยกฎหมาย มีผลเทียบเท่ากับการทำธุรกรรมตามแบบและวิธีการซึ่งกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้องกำหนด รวมทั้งห้ามปฏิเสธการรับฟังเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายด้วยครับ นอกจากนี้ กระบวนการรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know your customer - KYC) ก็สามารถทำแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยลูกค้าไม่ต้องมาแสดงตนต่อหน้าผู้ให้บริการได้ และมีผลเช่นเดียวกับการทำ KYC ปกติ หากได้ทำตามวิธีหรือเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนดครับ

เรื่องที่สอง กรณีมีกฎหมายให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องทำ KYC / Customer Due Diligence หากข้อมูลที่ช่วยตรวจสอบยืนยันอยู่ในความครอบครองหน่วยงานรัฐ หน่วยงานรัฐก็จะมีหน้าที่ทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ซึ่งเมื่อมีทั้งเรื่อง non face-to-face KYC ข้างต้นและเรื่องการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานรัฐ สำหรับ KYC ในข้อนี้ ก็จะช่วยให้ประชาชนจำนวนมากเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายขึ้นครับ โดยเฉพาะผ่าน smart device ต่าง ๆ

เรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องของการเปิดช่องทางให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถขอ open anonymized data ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐที่ไม่มีกฎหมายห้ามเปิดเผย เพื่อนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินได้ ต้องเน้นอีกครั้งครับว่า ข้อมูลที่ขอได้ในกรณีนี้จะจำกัดเฉพาะข้อมูลที่ผ่านการดำเนินการจนไม่สามารถระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูลได้แล้วเท่านั้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล ในขณะที่ยังสามารถส่งเสริมให้ภาคการเงินไทยขับเคลื่อนไปด้วยวิทยาการข้อมูล (data science) ได้อย่างเต็มที่

ขณะนี้ร่างกฎหมายได้ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุงก่อนเสนอตามกระบวนการของสภาฯ ถ้ามีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจในเรื่องนี้เพิ่มเติม ผมจะมาเล่าให้ทุกท่านฟังอีกครั้งนะครับ
